

בעזה"ת

ספר

משפט וצדקה

ביאור כמה פרטים ביחסי התלמודים

ושבעים וחמש פרקים הבנוים על דברי חז"ל

שמסדרי בבלי ראו והיו

בקיאים בירושלמי

הובר בחסדי ה' ובחמלתו ע"י

ישראל זעלמאן

ק"ק בית יצחק ותורה ודעת אטלאנטא

במדינת דזורדזיא בארה"ב

הסכמה

בנו של הרב"ג צדיק הרור ר' יצחק וצוקיל - עם ברכת הגר"ח קניבסקי שליט"א

תולדות
ישורון

COMMUNITY & EDUCATIONAL NETWORK FOR RUSSIAN JEWRY

TOLDOS
YESHURUN

רשת קהילות דוברי רוסית בארץ ישראל

בס"ד

יום ו' משפטים ע"ג

הנה מעלת כבודי ידידי הרב הגאון רבי ישראל זעלמאן שליט"א רב דק"ק "בית יצחק" וק"ק "תורה ודעת" קהלות דוברי רוסית בעיר אטלנטה אחרי שגמר בעמל ויגיעה רבה תלמוד בבלי נשאו לבו לעמול בתלמוד ירושלמי ונשאו לבו וחבר ספר יקר מאוד "משפט וצדקה" להשוות בין שני התלמודים בבלי וירושלמי עם ביאור רחב להשוות קטעים דומים מבבלי עם ירושלמי שמוכיחים בעליל איך שני התלמודים קשורים זה בזה ועולים בקנה אחד ומראים בעליל שמסדרי התלמוד בבלי ראו את הירושלמי והביאו אותם קטעים בסגנון אחר ורואים בעליל כדברי הקדמונים - רב האי גאון ורי"ף סוף עירובין "דאינהו הוו בקיאי טפי מינן" וראו את הירושלמי וזה דבר חשוב מאוד לסתום דברי המערערים. המחבר היה אצל הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א ובנוכחתי רבי חיים קניבסקי שליט"א עיין בו ואמר "יפה מאוד. א שיינער ספר. ברכה והצלחה". ברכתי להגאון המחבר שליט"א שהקב"ה יזכהו להגדיל תורה ולהאדירה ללמוד וללמד ולחבר עוד ספרים יקרים לתועלת הלומדים ויזכהו הקב"ה לקרב עוד קרובים רוחקים לתורה ומצוות ועמל התורה.

בברכה

צוקיל

דברים אחדים

בע"ה, קראתי את הספר בשם משפט וצדקה והשם הזה קבלתי מהרה"ג ר' משה שפירא שליט"א. כשבאתי להרצות בפניו מה שכתבתי ואמרתי לו שבחבורי נסיתי להשוות ירושלמי ובבלי אמר שראוי לקרא לספר בשם משפט וצדקה כדברי הרה"ג ר"ח זאנענפעלד דאמר ציון במשפט תפדה בגימ' תלמוד ירושלמי ושביה בצדקה בגימ' תלמוד בבלי והוא פלא איך הגאון הנ"ל כוון לתוכן הספר קודם שהתחיל לעיין בו (עיין בדברינו בפרק יחסים בין התלמודים).

ואף שכמה מהמחברים פקפקו על קריאת השם של תלמוד ארץ ישראל (עיין בחומת שערי ירושלים) ואמרו דלא ראוי לקראותו ירושלמי כי בתקופת חבורו לא ישבו יהודים בירושלים עם כל זה לא לחנם נקרא תלמוד ההוא בפי כל הלומדים בשם ירושלמי כי בדברי הנביאים כל ארץ ישראל הרבה פעמים נקראת בשם ירושלים דהוא גבוה מכל ארץ ישראל (קדושין ס.ט.). ועוד כי נחשב למקור קדושתה והא ראייה דגם חז"ל עצמם קראו לתלמוד ארץ ישראל בשם ירושלמי דכ' בזהר (זוה"ח רות) וזאת התעודה זו תלמוד ירושלמי דכתיב (ישעיה ח) צור תעודה חתום תורה בלמודי בארץ ישראל שם נקראו למודי ה' ולא בחוץ לארץ וכתיב (שם) לתורה ולתעודה. ועל התמורה זו תלמוד בבלי שפלפלו בלשון יהודית והכל היה לפני הקב"ה קודם שברא עולם.

רצוני וחובתי לומר כאן תודה מכל לבי לרבותי שזכיתי לטעום ממימיהם (לא אפרט שמותם פן יבושו בחסרונותי) ורק אביא כאן מדברי מורי ורבי (שהכל שלי שלו הוא) ששמע הוא מרבו מה פירוש לשון הראשונים דאמרו אי לאו דסמתפינא ואח"כ כתבו מה שיראו לכתוב כי לכאורה יש לשאול אם יראו למה כתבו ואם כתבו סימן שלא יראו וי"ל הפירוש ששניהם אמת דצריכים לירא ואעפ"כ לכתוב וכך היא דרכה של תורה לכתוב את הדברים באימה ויראה ברתת ובזיע ולהתפלל לכּוּן אל האמת עכ"ל מורי ורבי שה' הטוב יאריך ימיו ושנותיו בנעימים. ואמרתי כן אעשה בחיבורי אני העני.

וגם אביע כאן תודתי וברכתי לכל אותם רבים וכשרים שתמכו בעבודתי ברוחניות ובגשמיות יה"ר שיזכו בזה ובנא. ובפרט להרה"ג ר' בן ציון זילבר שליט"א בנו של הרה"ג צדיק הדור ר' יצחק זצוק"ל ולהרה"ג ר' זבולון שוורצמן שליט"א כי בלא עזרתם והדרכתם לא הייתי משלים עבודתי ומוציא ספר לאור. ובמיוחד אזכיר תמיכתו של הרה"ג ר' משה

ירושלמי ובבלי: דרכים שונים בסוגיא אחת

בבלי זבחים קיג:

ל"ר"ש [בן לקיש] נהי נמי דירד [אף שירד] מבול לא"י והא לא פש רש"י: לא נשאר מן המתים שם כלום דאידי דגבוה היא השפילום המים לבבל שהיא מצולה דאמר ר"ל למה נקרא שמה מצולה שכל מתי מבול נצתללו שם ורבי יוחנן אמר למה נקרא שמה שנער שכל מתי מבול ננערו שם אי אפשר דלא אידבקו [בטיט] א"ר אבהו למה נקרא שמה שנער שמנערת עשיריה מפני שאינן מרחמים על הבריות כדאמרינן במסכת ביצה (דף לב:): עשירי בבל יורדי גיהנם הן והא קחוינן דהוו [והרי רואים שיש עשירים בבבל] תלתא דרי לא משכי [שלש דורות לא נמשך עושרם] א"ר אמי כל האוכל מעפרה של בבל באילו אוכל בשר אבותיו (א)

ירושלמי ברכות פ"ד ה"א

אחזי דאימיה [אחי אמן] דרב אדא הוה מצייר גולתיה דרב בצומא רבא פ"מ: היה תופס ושומר לגלימיה דרב ביה"כ א"ל כד תיחמי שמשא בריש דיקלי [כשתראה השמש בראש דקלים] תיהב ליה גולתי דנצלי דמנחתא [תן לי שמלתי להתפלל מנחה בכגד עליון] ושמשא בריש דיקלי תמן אימא הוא הבא קושיא היא דכשהמש בריש דיקלי בבבל הוא יום גדול עדיין בא"י דמר [דאמר] רבי יוחנן [ישעיהו מד] האומר לצולה חרבי זו בבל שהיא זוטו של עולם אמר רבי יוחנן למה נקרא שמה צולה ששם צללו מיתי דור המבול (ירמיהו נא) גם בבבל לנפול חללי ישראל גם בבבל נפלו חללי כל הארץ. כתיב (בראשית יא) וימצאו בקעה בארץ שנער וישבו שם אמר ריש

לקיש למה נקרא שמה שנער ששם ננערו מיתי דור המבול ד"א שנער שהם מותים בתשניק פ"מ: בצער מבלי נחת ובבראשית רבה (פ' לו) פירש מתנות כהונה בשם רש"י בזוהמא ועץ יוסף כתב במצוקה ולחץ תרגום ממצוקותי הוציאני (תהלים כה)

(א) ובספר חק נתן כתב דל"ג בשר אבותיו דאינם אבותינו שאנחנו בניו של נח וגם רש"י כאן לא פירש כלום ומשמע דל"ג ליה עכתו"ד ואגב חורפיה לא דק דרש"י בשבת (קיג: ד"ה מבשר אבותיו) פירש שמתו שם בגולה עיי"ש וכי תימא למה נחוש